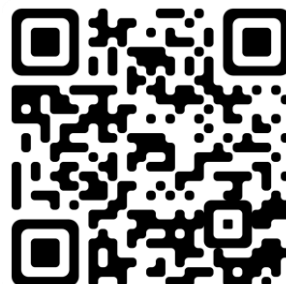

DOI 10.37491/UNZ.87.7
УДК 614.2:323.21 (477)

Олексій ДЕМІХОВ¹

КОМУНІКАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ СФЕРИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Розглянуто актуальний напрям у сфері реформування охорони здоров'я в Україні — розвиток громадського здоров'я на місцевому рівні. Вивчено особливості розвитку громадського здоров'я на рівні Сумської області на прикладі розробки та реалізації комунікаційної стратегії КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань». На основі аналізу виявлено певні проблеми в цій площині й розроблено заходи для покращення подальших кроків з адвокації та промоції громадського здоров'я на рівні громад. Обґрунтовані комплексні заходи з удосконалення процесів підготовки та реалізації комунікаційних стратегій у громадському здоров'ї на регіональному рівні в Україні. Запропоновано такі нові підходи, як: удосконалення процедур регуляторної політики та вироблення публічних стратегій, програм і проєктів забезпечення громадського здоров'я на основі цифрових технологій; дослідження та опитування населення; інституціоналізація використання доказів досліджень у прийнятті рішень, пов'язаних зі здоров'ям; навчання та просвітництво населення, в тому числі розроблення з цією метою спеціальних додатків, ігор, програм тощо щодо збереження здоров'я; сприяння обміну знаннями; кластеризація у сфері громадського здоров'я, в тому числі створення формальних інтегрованих

¹ кандидат наук державного управління, старший викладач кафедри управління імені Олега Балацького Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту, Сумський державний університет, o.demikhov@biem.sumdu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-9715-9557>.

структур; використання соціальних медіа для попередження захворювань та здорового способу життя; забезпечення доступу до передових знань, у тому числі з використанням іншомовних ресурсів; забезпечення конфіденційності та безпеки даних людей; етика цифрової взаємодії. Встановлено, що в Україні загалом сформовано засади для розвитку громадського здоров'я. Головним координатором у процесі подальшого такого розвитку слід визначити Центр громадського здоров'я МОЗ України. Рекомендовано посилювати взаємодію Центру з регіонами, що дозволить системно впроваджувати культуру здоров'я на місцях. Водночас належну увагу слід приділити заходам з попередження захворювань та формування сприятливого життєвого середовища. З цією метою, безумовно, слід посилювати фінансову та інституційну спроможність Центру. Крім результатів у сфері збереження здоров'я, такий підхід суттєво сприятиме виконанню домовленостей у рамках Угоди про асоціацію з ЄС. Доведено, що за допомогою інструментів публічної політики у сфері громадського здоров'я формується культура здоров'я в містах і регіонах України як багатогранна концепція.

Ключові слова: медичний заклад, медична реформа в Україні, стратегія, комунікація, громадське здоров'я.

У сучасний період загострення глобальних епідеміологічних загроз питання створення та подальшої промоції сфери громадського здоров'я набуває нового, актуального значення. Успішна розробка та подальша реалізація комунікаційних стратегій у громадському здоров'ї дозволяє фахівцям галузі в перспективі знижувати показники захворюваності, покращувати якість життя та виходити на рівень ефективної профілактики хронічних хвороб.

Вивченням питань розвитку громадського здоров'я та стратегічних комунікацій у цій сфері займалась ціла низка українських та іноземних науковців, зокрема такі дослідники, як: О. В. Баєва, І. В. Белова, М. М. Білинська, І. О. Дегтярєва, О. І. Деміхов, Н. В. Деміхова, І. І. Д'яконова, Л. І. Жаліло, О. М. Замора, І. С. Мальонкіна, Л. М. Таранюк, Я. Ф. Радич, А. Ф. Шишко, С. П. Шкляр, E. Gadsby, H. Dzwigol, A. Kvit, S. Peckham, K. Ruskykh. У своїх публікаціях вони аналізували розвиток медичної сфери, еволюцію становлення громадського здоров'я, а також аспекти комунікацій між органами публічної влади різних рівнів, медичними закладами всіх форм власності, громадськими організаціями, пацієнтами та населенням.

На думку В. В. Короленка, «громадське здоров'я є системою наукових, медичних та соціальних заходів, які впливають на організацію суспільства та його інституцій у контексті зміцнення здоров'я, профілактики захворювань, продовження активного і працездатного віку населення, а також мотивація його до здорового способу життя» [1].

У Доповіді ВООЗ і Програми ООН щодо населених пунктів вказується, що «природне та перевлаштоване людиною під себе навколишнє середовище впливає на здоров'я городян через географію і клімат, якість житла, повітря, транспорту систему та інфраструктуру. Соціальні та економічні умови, враховуючи доступність можливостей у сфері економіки та освіти, безпеки і правопорядку, соціального забезпечення та одностайності, гендерної рівності, здійснюють величезний вплив на здоров'я мешканців міст» [2]. М. В. Банчук і О. М. Дзюба [3] у своїй праці досліджують тему взаємодії органів влади у сфері охорони здоров'я. В. М. Князевич, Т. П. Авраменко, В. В. Короленко [4] обґрунтовували підходи до покращення управління у сфері охорони здоров'я з урахуванням наявних викликів. М. В. Співак [5] досліджував стратегії вітчизняної і зарубіжної політики здоров'язбереження. Т. П. Авраменко, Л. І. Жаліло, О. І. Мартинюк та ін. [6] у своїй статті вивчали особливості управління змінами в медичній галузі в контексті соціальної політики.

Мета статті — аналіз і визначення основних напрямів і рекомендацій щодо підготовки та реалізації комунікаційної стратегії громадського здоров'я на місцевому рівні в Україні на прикладі відповідної діяльності КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань».

Зважаючи на мету, у статті поставлено такі *завдання*:

— дослідження організації роботи щодо розбудови громадського здоров'я та реалізації комунікаційної стратегії в КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань»;

— розроблення заходів з удосконалення процесів підготовки та реалізації комунікаційних стратегій у громадському здоров'ї на регіональному рівні в Україні.

Управління громадським здоров'ям є предметом досліджень багатьох науковців. Дослідники акцентують увагу на актуальності та важливості розвитку громадського здоров'я як невід'ємного елемента загальної системи охорони здоров'я. Аспекти розбудови комунікацій зі всіма стейкхолдерами в системі громадського здоров'я на місцях є особливо актуальними в контексті боротьби з пандемією COVID-19 та постійним нарощуванням глобальних епідеміологічних загроз для населення.

Дотепер не охоплені ґрунтовними науковими дослідженнями питання підготовки і добору фахівців з комунікацій для сфери громадського здоров'я. Також недостатньо розкриті в сучасних роботах дослідників аспекти промоції вакцинації і потреб оснащення працівників громадського здоров'я.

Ми впевнені, що в сучасних умовах глобалізації питання самодостатності громад міст безпосередньо пов'язане зі станом здоров'я і колективною стабільністю у всіх її виявах. Усе частіше керівництво держав, представники влади міст, лідери думок і топменеджмент корпорацій акцентують увагу на необхідності інвестування в людей, боротьбі з бідністю і хворобами, відкритті доступу до суспільних благ та послуг, формуванні інклю-

живних суспільств, сталому споживанні й виробництві, екологічних програмах, профілактиці захворюваності, екосистемах у бізнесі. І допомогти в досягненні цих результатів може також застосування комунікаційної стратегії.

Під час підготовки публікації використовувався діалектичний метод, системний підхід, метод аналізу.

Комунікаційну стратегію неможливо реалізувати без систем цифровізації на місцях. Як вказують експерти [7] на основі проведеного регіонального моніторингу, лікарні і департаменти охорони здоров'я в органах публічного управління різного рівня недостатньо укомплектовані комп'ютерним забезпеченням, в обласних бюджетах коштів більшості регіонів кошти на вказані завдання не передбачені, регіональні програми інформатизації (цифровізації) прийняті не у всіх областях. Діяльність департаментів з охорони здоров'я в органах публічної влади й управління всіх рівнів також ще не відповідає сучасним вимогам та не передбачає активного використання цифрових можливостей. Їх завдання в основному пов'язані з розвитком сфери охорони здоров'я на території області, запобіганням та ліквідацією інфекційних захворювань, епідемій, організацією медико-санітарної допомоги, що засвідчено в положеннях про ці структури. Усі ці аспекти притаманні й Сумській області.

В Україні загалом сформовано правові засади для використання ІТ-технологій у громадському здоров'ї. Проте потребує вдосконалення базовий документ — Концепція розвитку системи громадського здоров'я, зокрема в контексті доповнення її положеннями про цифрові технології та актуальні напрями подальшої діяльності. Відповідно необхідне розроблення та схвалення плану заходів з реалізації Концепції на 2021-й і наступні роки. Головним координатором у процесі реалізації цього плану слід визначити Центр громадського здоров'я МОЗ України, який би, за мережовим підходом, системно організовував впровадження цифрових технологій на місцях. Водночас належну увагу слід приділити заходам з попередження захворювань та формування сприятливого життєвого середовища. З цією метою, безумовно, слід посилювати фінансову та інституційну спроможність Центру. Крім результатів у сфері збереження здоров'я, такий підхід суттєво сприяв би й виконанню домовленостей у рамках Угоди про асоціацію з ЄС.

Отже, модернізація громадського здоров'я на місцевому рівні є актуальним завданням як для держави, так і для локальних громад, які мають будувати сферу профілактики захворюваності, в тому числі захворюваності на особливо небезпечні хвороби.

Для розуміння регіонального контексту побудови системи громадського здоров'я вивчимо діяльність такого закладу сфери охорони здоров'я, як комунальне некомерційне підприємство (далі — КНП) Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань».

Розповсюдження коронавірусу COVID-19 стимулює розвиток громадського здоров'я. Особливо гостро в сучасних умовах постає питання активної промоції вакцинації від коронавірусної інфекції з боку представників

центрів громадського здоров'я. Для вирішення цих завдань необхідно на місцевому рівні планувати розвиток цієї сфери.

Офіційний вебсайт Державної установи «Сумський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» [8] зазначає, що розповсюдження коронавірусної інфекції активізує роботу щодо протидії епідемії. Створено лабораторні центри в обласних центрах. У 2020 році організована державна установа «Сумський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України». Центр належить до закладів громадського здоров'я [8].

Крім лабораторних досліджень, доцільно посилити роботу щодо комунікації з громадами стосовно широкого використання вакцин від COVID-19, популяризації здорового способу життя і дотримання правил в умовах карантинних обмежень. Згідно зі стратегією Міністерства охорони здоров'я України регіональні центри громадського здоров'я займаються саме цими питаннями.

«Сумський обласний центр громадського здоров'я» був організований у 2017 році. Основним завданням діяльності Центру є реалізація політики громадського здоров'я на Сумщині.

20 грудня 2019 р. Сумською облрадою прийнято рішення про реорганізацію комунального некомерційного підприємства «Сумський обласний центр громадського здоров'я» шляхом приєднання до комунального некомерційного підприємства облради «Обласний клінічний медцентр соціально небезпечних захворювань» [9].

На перспективу планується лабораторний центр і КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань» (разом з центром громадського здоров'я, який нині включений до складу КНП) об'єднати і створити обласний Центр контролю за захворюваністю.

Проаналізуємо шлях розробки та реалізації комунікаційної стратегії у сфері громадського здоров'я в регіонах на прикладі КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань». Аналітичний звіт цього закладу відмічає, що організація громадського здоров'я неможлива без комунікації з населенням та працівниками галузі охорони здоров'я, підвищення рівня інформування громад та їх фахівців [10].

Розглянемо комунікаційну стратегію у сфері громадського здоров'я, розроблену для Сумської області. Стратегія була створена фахівцями КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медцентр соціально небезпечних захворювань», з метою забезпечення комунікації з профілактики захворювань та популяризації здорового способу життя і затверджена Наказом Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації № 461-ОД від 25 серпня 2020 р. [11].

Основи, мета та завдання стратегії

Стратегія передбачає заходи з комунікації у сфері громадського здоров'я протягом 2018–2020 років. Вона не є вичерпною і може бути скоригована залежно від змін у системі громадського здоров'я, виявлення нових обставин та створення нових каналів комунікації.

Стратегія використовує принципи комунікації, які спрямовані на коригування поведінки населення. Комунікація повинна бути динамічною, що потребує системного проведення попереднього тестування повідомлень і оцінку потреб аудиторії, моніторингу процесу комунікації.

Основною метою стратегії є зниження ризиків для життя та здоров'я шляхом надання достовірної та якісної інформації й утвердження в українському суспільстві розуміння пріоритетності збереження здоров'я, відповідальності за власне здоров'я, свідомого вибору здорового способу життя.

Завданнями стратегії є:

— створення якісного інформаційного контенту щодо здоров'я та факторів ризику;

— підвищення рівня поінформованості та грамотності широких верств населення про ризики для життя та здоров'я та шляхи зменшення їх впливу;

— покращення комунікативних навичок фахівців сфери охорони здоров'я;

— сприяння зменшенню рівня захворюваності та смертності населення завдяки розповсюдженню надійної та якісної інформації, зміни поведінки.

Структура стратегії

На період 2018–2020 років стратегією передбачено чотири пріоритетні напрями громадського здоров'я:

- 1) неінфекційні захворювання (далі — НІЗ);
- 2) протимікробна стійкість;
- 3) соціально значимі захворювання: туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, вірусні гепатити В і С;
- 4) вакцинація.

Для кожного із напрямків є цільова аудиторія, створені ключові повідомлення та запропоновані шляхи комунікації та заходи на 2018–2020 роки.

Таблиця 1

Характеристика напрямку комунікаційної стратегії — неінфекційні захворювання

Неінфекційні захворювання			
Завдання	Цільові аудиторії	Ключові повідомлення	Методи комунікації
<i>Завдання 1:</i> зменшення поширеності щоденного вживання тютюну серед жителів області, особливо серед молоді та жінок.	— діти шкільного віку/підлітки/молодь; — дорослі (жінки і чоловіки); — вагітні жінки;	— куріння — це залежність, яку потрібно лікувати; — пасивне куріння шкідливе. Кожен має право на бездимне середовище. Це право потрібно відстоювати; — куріння електронних сигарет, пристроїв для електричного нагрівання тютюну та кальяну— небезпечні експерименти для вашого здоров'я;	— громадська мобілізація, інформаційні кампанії; — заходи адвокаційного спрямування, у т.ч. конференції, круглі столи;

Неінфекційні захворювання			
Завдання	Цільові аудиторії	Ключові повідомлення	Методи комунікації
<p><i>Завдання 2:</i> зменшення тягаря захворювань та соціально-економічних наслідків, пов'язаних із вживанням алкоголю.</p> <p><i>Завдання 3:</i> сприяння режиму харчування, який знижує ризик виникнення НІЗ серед населення Сумської області.</p> <p><i>Завдання 4:</i> збільшення фізичної активності, а також підвищення відповідного рівня поінформованості населення</p>	<p>— особи, які управляють транспортними засобами;</p> <p>— дорослі, які зловживають алкоголем;</p> <p>— особи, які проживають у віддаленій сільській місцевості;</p> <p>— особи, які вже мають НІЗ</p>	<p>— вживання алкоголю руйнує життя / сім'ї;</p> <p>— зловживання алкоголем та наркотиками часто призводить до кримінальної відповідальності;</p> <p>— прості зміни у звичках харчування мають велике значення: здорове харчування може бути смачним; вибирайте їжу з меншою кількістю солі, цукру та насичених жирів/ трансжирів;</p> <p>— здорове харчування не є дорожчим, ніж нездорове харчування;</p> <p>— здорове харчування є простим і доступним для всіх;</p> <p>— нездорове харчування призводить до проблем із зайвою вагою: невдоволення своїм виглядом, яке може призвести до депресивного стану, значний ризик виникнення серцево-судинних захворювань та їх тяжких наслідків; підвищення ризику виникнення цукрового діабету, проблем з опорно-руховим апаратом та ін.;</p> <p>— регулярна фізична активність та здоровий спосіб життя збережуть ваше здоров'я;</p> <p>— фізична активність — це будь-яка активність, яка збільшує частоту дихання та серцебиття</p>	<p>— робота з громадськими організаціями, залучення волонтерів до інформування населення;</p> <p>— інформаційно-просвітницькі уроки у школах;</p> <p>— тренінги для фахівців та представників ЗМІ</p>

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Таблиця 2

Характеристика напряму комунікаційної стратегії — протимікробна стійкість

Протимікробна стійкість			
Завдання	Цільові аудиторії	Ключові повідомлення	Методи комунікації
<p><i>Завдання 1:</i> підвищити обізнаність і розуміння проблеми стійкості до антибіотиків</p>	<p><i>Лікарі</i></p>	<p>— через неправильне використання антибіотики втрачають ефективність;</p> <p>— призначайте антибіотики, лише коли вони дійсно необхідні</p>	<p>— навчання: конференції, тренінги, семінари;</p> <p>— забезпечення медпрацівників роздатковими інформаційними матеріалами;</p> <p>— комунікація через ЗМІ і соцмережі</p>

Протимікробна стійкість			
Завдання	Цільові аудиторії	Ключові повідомлення	Методи комунікації
Завдання 2: зменшити рівень неправильного використання антибіотиків. Завдання 3: підвищити рівень проактивної комунікації лікарів із пацієнтами про вживання антибіотиків	<i>Дорослі</i>	— приймайте антибіотики лише за призначенням лікаря; — антибіотики не лікують вірусні інфекції; — через неправильне використання антибіотики втрачають ефективність	— інформкампанії на місцевому рівні; — просування ключових повідомлень у ЗМІ
	<i>Представники аграрного сектору</i>	— використовуйте антибіотики лише для лікування тварин і за призначенням ветеринара; — зменшіть використання антибіотиків у тваринництві, щоб зберегти їхню ефективність для людей	— просування ключових повідомлень у спеціалізованих ЗМІ; — конференції, семінари; — адвокація через місцеві медіа

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Таблиця 3

Характеристика напрямку комунікаційної стратегії — соціально значимі захворювання (туберкульоз, ВІЛ-інфекція, вірусні гепатити В і С)

Соціально значимі захворювання (туберкульоз, ВІЛ-інфекція, вірусні гепатити В і С)			
Завдання	Цільові аудиторії	Ключові повідомлення	Методи комунікації
Завдання 1: підвищення рівня тестування на туберкульоз, ВІЛ-інфекцію і вірусні гепатити. Завдання 2: підвищення рівня інформування про доступ до лікування серед людей, які живуть із туберкульозом/ ВІЛ/вірусними гепатитами. Завдання 3: зниження рівня стигматизації і дискримінації хво-	<i>Молодь та дорослі</i>	— пройди тестування — дізнайся свій статус; — раннє звернення по меддопомогу підвищує шанси на одужання; — можна безпечно спілкуватися з хворими	— інформаційні кампанії; — просування інформації у ЗМІ та соціальних мережах; — створення зрозумілих маршrutів для тих, хто хоче дізнатися про свій статус; — проведення тематичних заходів до Всесвітнього дня боротьби із СНІДом, Всесвітнього дня боротьби проти туберкульозу, Всесвітнього дня боротьби з гепатитом
	<i>Люди, які живуть із туберкульозом/ ВІЛ-інфекцією/ вірусними гепатитами</i>	— туберкульоз/ВІЛ-інфекція/гепатит В і С — це не вирок. Звернися за лікуванням, врятуй життя; — лікування від туберку-	— поширення доступних інформаційних матеріалів у медзакладах, точках тестування, пунктах здачі крові; — інформаційні кампанії із залученням громадських організацій

рих на туберкульоз, вірусні гепатити В і С, людей, які живуть з ВІЛ		льозу/ВІЛ-інфекції/гепатиту В і С — доступне. Звернися до лікаря; — дізнайся про заходи безпеки, які ти маєш вживати, щоб не заразити оточуючих і дотримуйся їх	
---	--	--	--

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Таблиця 4

Характеристика напрямку комунікаційної стратегії — вакцинація

Вакцинація			
Завдання	Цільові аудиторії	Ключові повідомлення	Методи комунікації
<p><i>Завдання 1:</i> підвищення рівня охоплення вакцинацією дітей.</p> <p><i>Завдання 2:</i> підвищення позитивного ставлення батьків і медиків до вакцинації.</p> <p><i>Завдання 3:</i> підвищення рівня охоплення вакцинацією серед дорослих.</p> <p><i>Завдання 4:</i> виявлення факторів, які негативно впливають на рівень вакцинації</p>	<p><i>Медпрацівники, які проводять вакцинацію</i></p>	<p>— вакцини — безпечні та ефективні;</p> <p>— якщо ми зупинимо вакцинацію, небезпечні хвороби повернуться;</p> <p>— необхідно проводити роз'яснювальну роботу з батьками, які відмовляються вакцинувати дітей</p>	<p>— тренінги, семінари, навчальні програми для медичних працівників;</p> <p>— інформаційні матеріали;</p> <p>— прості, конкретні, зрозумілі — із ключовими повідомленнями про вакцинацію;</p> <p>— чек-списки для медиків із інформацією, що повинна бути проактивно прокомунікована батькам;</p> <p>— інформкампанії;</p> <p>— сприяння проведенню Тижня імунізації</p>
	<p><i>Батьки</i></p>	<p>— вакцини — безпечні й ефективні;</p> <p>— не ризикуйте здоров'ям своєї дитини. Щеплення — найкращий захист</p>	<p>— інформаційні кампанії із залученням відомих людей;</p> <p>— створення мережі «агентів змін»;</p> <p>— просування чітких, зрозумілих повідомлень про вакцинацію у ЗМІ</p>
	<p><i>Доросле населення</i></p>	<p>— Більшість дорослих не отримали всіх необхідних щеплень від інфекційних захворювань</p>	<p>— інформаційні кампанії із залученням відомих людей, лідерів думок;</p> <p>— сприяння поширенню інформації у медзакладах;</p> <p>— поширення інформації через ЗМІ</p>

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Аналізуючи вказані напрями стратегії, необхідно відмітити, що комунікація є важливим складником громадського здоров'я — профілактики захворювань, поширення здорового способу життя та покращення якості життя.

Ефективність стратегії розглянемо через призму проведених заходів та їх результативність за кожним напрямом окремо.

Перший пріоритетний напрям громадського здоров'я — неінфекційні захворювання:

Таблиця 5

**Результативність заходів комунікаційної стратегії
за напрямом неінфекційних захворювань**

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
Інформкампанія з просування національного сервісу з надання допомоги у припиненні куріння	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації	перше півріччя 2019 року	Часткове зменшення загальної поширеності вживання тютюнових виробів
Інформкампанія про шкоду пасивного куріння	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації, Головне управління Національної поліції в Сумській області та Управління патрульної поліції у м. Суми Департаменту ПП України, Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ, громадські організації (за згодою)	перше півріччя 2020 року	Підвищення рівня обізнаності курців щодо шкідливості пасивного куріння

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
Інформкампанія щодо неприпустимості водіння у нетверезому стані	Головне управління Національної поліції в Сумській області та Управління патрульної поліції у м. Суми Департаменту ПП України, управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	друге півріччя 2019 року	Частково змінено соціальну поведінку щодо несприйняття водіння в нетверезому стані
Адвокатські заходи щодо сприяння здоровому харчуванню	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Головне управління Держпродспоживслужби у Сумській області, Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, асоціація директорів/вчителів шкіл, громадські організації (за згодою)	протягом 2019–2020 років	Проведені заходи щодо зменшення застосування трансжирів, солі в харчовій промисловості, роздрібній торгівлі та сфері послуг. Проведені заходи з ініціювання промови здорового харчування дітей
Проведення інформаційно-навчальних заходів, присвячених різним аспектам неінфекційних захворювань	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Інститут післядипломної освіти вчителів, органи місцевого самоврядування	щоквартально протягом 2019–2020 років	Підвищення рівня обізнаності населення про неінфекційні захворювання, фактори ризику, що їх спричиняють
Навчання для медпрацівників	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», медичні ВНЗ, органи місцевого самоврядування	кожні півроку	Медпрацівники володіють необхідною якісною інформацією щодо профілактики НІЗ та способів подолання шкідливих звичок. Медичні працівники володіють комунікативними навичками для консультування пацієнтів щодо

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
			зниження поведінкових факторів НІЗ
Організація заходів фізичної активності	Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації, Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, громадські організації (за згодою)	щоквартально	Частково збільшено рівень регулярної фізичної активності серед населення
Адвокатська кампанія зі сприяння розвитку інфраструктури для більш активного способу життя	Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації, управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, громадські організації (за згодою)	постійно	Створено сприятливе середовище для активного відпочинку та заняття різними видами фізичної активності
Організація виступів у ЗМІ медпрацівників з інформацією щодо окремих неінфекційних захворювань та факторів ризику	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	постійно	Підвищено рівень інформування населення про вплив нездорового способу життя на розвиток цих захворювань
Організація флешмобів та челенджів, що утворюють здоровий спосіб життя	ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, Сумський обласний центр служби крові, громадські організації (за згодою)	протягом 2018–2020 років	Привернено увагу суспільства, у тому числі молоді, до потреби здорового способу життя

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

**Другий пріоритетний напрям громадського здоров'я — проти-
мікробна стійкість:**

Таблиця 6

**Результативність заходів комунікаційної стратегії
за напрямом протимікробної стійкості**

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
Адвокаційні заходи про обізнаності населення з наслідками неконтрольованого застосування антибіотиків	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Державна інспекція з контролю якості лікарських засобів у Сумській області, громадські організації (за згодою)	протягом 2019–2020 років	Попередження про необхідність звернення до лікаря з приводу застосування антибіотиків розміщені у всіх аптеках області
Розповсюдження розроблених МОЗ, ВООЗ інформаційних матеріалів для лікарів	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	при отриманні матеріалів від МОЗ/ЦГЗ	Матеріали з проситими повідомленнями про проблему стійкості антибіотиків та важливість раціонального використання доступні для розповсюдження
Участь у проведенні загальнонаціональних інформкампаній та проведення аналогічних заходів на регіональному рівні для підвищення обізнаності про проблему	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», органи місцевого самоврядування, ЗМІ	четвертий квартал 2019 року, четвертий квартал 2020 року	Підвищення обізнаності серед населення; часткове зменшення вживання антибіотиків для лікування вірусних інфекцій
Участь у національних конференціях, присвячених проблемі стійкості до антибіотиків та пошуку шляхів її вирішення	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», управління сільського господарства Сумської обласної державної адміністрації,	третій та четвертий квартали 2019 року та 2020 року	Медпрацівники, представники сільськогосподарського сектору залучені до дискусії про шляхи вирішення проблеми стійкості до антибіотиків

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
	ГУ Держпродспоживслужби у Сумській області		
Участь у проведенні загальнодержавних тренінгів і навчальних семінарів та проведення аналогічних заходів на регіональному рівні щодо стійкості до антибіотиків	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	щоквартально	Підвищення обізнаності медпрацівників про проблему, зменшення рівня необґрунтованого призначення антибіотиків
Проактивна комунікація із ЗМІ	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Управління сільського господарства Сумської обласної державної адміністрації, ГУ Держпродспоживслужби у Сумській області, управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ	постійно	Представники ЗМІ ознайомлені з проблемою, мають достатньо інформації та джерел інформування для її якісного висвітлення
Розповсюдження інформації соцмережами	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	постійно	Відеоролики, візуальний та інфографічний контент поширюються соціальними мережами, є додатковим джерелом інформації про проблему
Виступи лікарів у ЗМІ, які містять інформацію про небезпеку самолікування та збільшення кількості антибіотикорезистентних захворювань	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	постійно	Підвищення рівня інформування населення про проблему та небезпеку вживання антибіотиків без призначення лікаря

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Третій пріоритетний напрям громадського здоров'я — соціально значимі захворювання (туберкульоз, ВІЛ-інфекція, вірусні гепатити В і С):

Таблиця 7

**Результативність заходів комунікаційної стратегії
за напрямом соціально значимих захворювань
(туберкульоз, ВІЛ-інфекція, вірусні гепатити В і С)**

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
Поширення інформаційних матеріалів щодо тестування на туберкульоз/ВІЛ-інфекцію/вірусні гепатити	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою)	друге півріччя 2019 року	Збільшення кількості людей, які знають про свій статус
Інформкампанія проти стигматизації і дискримінації людей, які живуть із туберкульозом/ВІЛ-інфекцією/вірусними гепатитами	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою), юридичний відділ, управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації.	перше півріччя 2020 року	Підвищення рівня обізнаності про туберкульоз/ВІЛ-інфекцію/вірусні гепатити, часткове зниження стигматизації та дискримінації.
Створення та поширення інформаційних матеріалів щодо доступу до лікування, необхідності ранньої діагностики захворювання, важливості безперервного лікування та дотримання стандартів здорового способу життя	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою), управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ	друге півріччя 2020 року	Збільшення кількості людей, яким проведено діагностику
Залучення лідерів думок до пропагування тестування на туберкульоз/ВІЛ-інфекцію/вірусні гепатити	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою), управ-	друге півріччя 2019 року	Збільшення кількості людей, які проходять тестування

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
	ліній інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ		
Проведення інформаційно-навчальних заходів для медпрацівників і членів громадських організацій, присвячених аспектам роботи з пацієнтами, що мають туберкульоз/ВІЛ-інфекцію/вірусні гепатити	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою)	2018–2020 роки	Впровадження ефективних методів роботи з даною категорією пацієнтів, підвищення рівня обізнаності медперсоналу та представників громадських організацій, щодо особливостей такої роботи
Сприяння розвитку донорства в регіоні як способу обстеження добробуту населення	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою), Сумський обласний центр служби крові	2018–2020 роки	Збільшення кількості людей, які пройшли безкоштовне тестування на ВІЛ/гепатити
Проведення інформаційно-просвітницьких заходів, які передбачають масове обстеження всіх, хто бажає	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою)	кожні півроку	Збільшення кількості обстеженого населення
Сприяння та інформаційний супровід акцій та заходів, що можуть передбачати забезпечення молоді та представників груп ризику – презервативами та одноразовими шприцами	ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», громадські організації (за згодою), ЗМІ	постійно	Активне впровадження стандартів особистої безпеки, збільшення рівня поінформованості населення про ризики

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Четвертий пріоритетний напрям громадського здоров'я — вакцинація:

Таблиця 8

Результативність заходів комунікаційної стратегії за напрямом вакцинації

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
Розповсюдження інфоматеріалів про вакцинацію та чек-списку інформації про щеплення, яку лікар повинен донести до батьків	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», Департамент освіти Сумської обласної державної адміністрації	після отримання з МОЗ/ЦГЗ відповідних інформаційних матеріалів	Медпрацівники, які проводять вакцинацію, мають достатньо інформації про щеплення та можуть донести її до батьків під час консультацій. Медпрацівники оснащені необхідними матеріалами для фіксації повноти надання необхідної інформації батькам
Направлення фахівців на тренінги, семінари, що проводяться МОЗ, ЦГЗ; розповсюдження навчальних матеріалів для медиків	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	щоквартально	Підвищення рівня обізнаності про переваги вакцинації, розуміння усіх програмних процесів серед медпредставників
Проактивна комунікація із ЗМІ — інтерв'ю, зустрічі з експертами для пояснення проблеми, партнерські проекти	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ	постійно	Представники ЗМІ мають достатньо інформації про переваги вакцинації, та джерел інформування
Інформкампанія щодо переваг вакцинації для батьків	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», управління інформаційної діяльності та комунікації з	друге півріччя 2019 року	Підвищення рівня обізнаності про переваги вакцинації, довіри до вакцинації та розуміння усіх програмних процесів серед батьків. Зниження кількості відмов від вакцинації

Заходи	Залучені сторони	Терміни виконання	Результати
	громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ		
Інформкампанія щодо вакцинації у дорослому віці	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я», управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, ЗМІ	другий-третій квартал 2019 і 2020 років	Підвищення рівня обізнаності серед дорослих щодо вакцинації. Збільшення охоплення вакцинацією дорослого населення відповідно до національного календаря щеплень
Моніторинг негативних матеріалів щодо вакцинації у ЗМІ та соцмережах та роз'яснення порушених питань	Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, ДУ «Сумський обласний центр громадського здоров'я»	постійно	Покращення ставлення до вакцинації у суспільстві

Примітка: розроблено автором на основі джерела [10].

Таким чином, можна сказати, що результативність заходів комунікаційної стратегії за всіма напрямками була частково ефективною.

Вказані обставини викликані поданими нижче факторами.

Комунікація досі перебуває на периферії у сфері громадського здоров'я в Сумській області. На це є кілька причин:

— більшість комунікаційних заходів зосереджені у великих містах, тоді як населення, що проживає в містах і селищах Сумської області, має значно менше можливостей отримати інформацію, необхідну для поведінкових змін, спрямованих на покращення здоров'я і добробуту;

— майже половина населення області (близько 500 тис. осіб) проживає в сільській місцевості, яке має набагато менше можливостей для спілкування з фахівцями з охорони здоров'я;

— в регіоні виходить порівняно невелика кількість друкованих ЗМІ, ведуть трансляцію 4 телеканали. Більшість обласних друкованих ЗМІ та місцевого ефірного мовлення доступні лише жителям обласного центру, в якому проживають 265 тис. осіб. Окрім того, місцеві ЗМІ в силу обмеженості площі видань та ефірного часу надають перевагу повідомленням про

кримінал, надзвичайні та конфліктні ситуації, які привертають увагу населення. Тому розміщення в них повідомлень, що стосуються громадського здоров'я, має певні труднощі;

— більше чверті населення області — 272 тис. осіб, складають люди віком 60 років та більше, переважна більшість яких не розуміється на сучасних цифрових технологіях та не має доступу до Всесвітньої мережі «Інтернет».

Усі ці фактори необхідно враховувати під час побудови ефективної системи комунікації з населенням та визначення загального напрямку комунікацій із головних питань громадського здоров'я, оскільки вони мають прямий вплив на доступність ключових повідомлень, визначених цією стратегією, для цільових аудиторій.

Також, зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів, фіксуємо недостатнє врахування комунікаційної стратегії громадського здоров'я на місцях з боку представників об'єднаних територіальних громад.

Враховуючи проведений аналіз, можна висунути такі пропозиції щодо покращення процесу реалізації стратегії.

Пропонуємо посилити на рівні КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань» і Управління охорони здоров'я Сумської облдержадміністрації систематичний моніторинг та оцінку ефективності реалізації цієї стратегії. Моніторинг та оцінка комунікаційної стратегії необхідні для ефективного досягнення поставлених цілей та впровадження запланованих результатів.

Моніторинг комунікаційної стратегії — це постійний процес, що допомагає отримати інформацію про прогрес і досягнуті цілі. Варто активно запроваджувати моніторинг охоплення аудиторії, зворотного зв'язку від цільових аудиторій про виконану роботу. І відповідно стратегія повинна модифікуватися, зважаючи на отримані результати. Важливо було б запровадити моніторинг щодо динаміки поведінки аудиторії і проміжних результатів зміни її поведінки. Такі параметри важливі для планування на тривалий час.

Оцінка стратегії повинна бути посилена з боку КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань» і Управління охорони здоров'я Сумської облдержадміністрації в розрізі більш комплексного підходу, що дозволяє винести уроки для більш ефективної комунікації надалі. В ідеалі оцінка повинна проводитися щодо даних, визначених на початку втілення стратегії комунікації. Оцінка повинна зафіксувати досягнуті результати або причини їх відсутності, якість змін, які відбулися, а також проаналізувати заходи, які посприяли цим змінам.

На основі проведеної оцінки повинна розроблятися комунікаційна стратегія на наступний визначений період часу. Однак, на жаль, на наступні періоди (після 2020 року) вказана стратегія не готувалась. Тому пропонуємо оновити вказану стратегію на 2022–2023 роки з урахуванням наявної в країні ситуації.

Також, спираючись на власні наукові доробки, зазначимо, що можна пропонувати такі нові підходи до вироблення комунікаційних стратегій, у тому числі з використанням цифрових технологій, на регіональному рівні:

— удосконалення процедур регуляторної політики та вироблення публічних стратегій, програм і проектів забезпечення громадського здоров'я на основі цифрових технологій;

— конкурсне фінансування проектів цифровізації у сфері громадського здоров'я;

— дослідження та опитування населення; інституціоналізація використання доказів досліджень у прийнятті рішень, пов'язаних зі здоров'ям;

— навчання та просвітництво населення, в тому числі розроблення з цієї метою спеціальних додатків, ігор, програм тощо щодо збереження здоров'я;

— сприяння обміну знаннями;

— кластеризація у сфері громадського здоров'я, в тому числі створення формальних інтегрованих структур;

— використання соціальних медіа для попередження захворювань та здорового способу життя;

— забезпечення доступу до передових знань, у тому числі з використанням іншомовних ресурсів;

— запровадження стандартів здорового життя та праці в діяльність підприємств, установ і організацій;

— сприяння доступу до медикаментів, обладнання, здорового харчування;

— етика цифрової взаємодії та ін.

Наведений перелік може бути розвинутий у ході виявлення і розкриття нових складників і факторів громадського здоров'я.

Отже, на прикладі КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань» нами проаналізований стан розвитку системи громадського здоров'я на місцевому рівні в контексті розробки і застосування комунікаційної стратегії на 2018–2020 роки [10].

Ми проаналізували розробку та реалізацію в КНП Сумської обласної ради «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань» комунікаційної стратегії на 2018–2020 роки на регіональному рівні [10].

Нами розглянута специфіка промоції сфери громадського здоров'я на місцевому рівні в Україні на конкретному прикладі.

У ході аналізу процесу підготовки і реалізації комунікаційної стратегії нами виявлені такі проблеми:

— недосконала кадрова підготовка і недостатність персоналу з комунікації в центрах громадського здоров'я;

— слабка оснащеність вказаних служб (у тому числі недостатній рівень цифровізації);

— зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів, недостатнє врахування комунікаційної стратегії громадського здоров'я в ОТГ ;

— позбавлення самостійного статусу регіонального центру громадського здоров'я в Сумській області, необхідність посилення моніторингу і оцінки реалізації стратегії;

— низький рівень охоплення інформаційними кампаніями у сфері громадського здоров'я населення в сільській місцевості;

— невмотивованість місцевих ЗМІ системно бути залученими в реалізацію відповідної комунікаційної стратегії;

— низька цифрова грамотність осіб старшого віку, що сповільнює темпи розповсюдження інформації в рамках комунікаційної стратегії.

Враховуючи проведений аналіз, висунуті пропозиції щодо покращення процесу реалізації стратегії:

— посилення моніторингу й оцінки ефективності реалізації цієї стратегії;

— на основі проведеної оцінки повинна розроблятися нова комунікаційна стратегія на 2022–2023 роки з урахуванням наявної в країні ситуації;

— конкурсне фінансування проектів цифровізації у сфері громадського здоров'я;

— дослідження та опитування населення; інституціоналізація використання доказів досліджень у прийнятті рішень, пов'язаних із здоров'ям, ін.

Констатуємо, що в Україні головним координатором розвитку громадського здоров'я є Центр громадського здоров'я МОЗ України. У подальшому доцільно приділити належну увагу заходам з попередження захворювань та формування сприятливого життєвого середовища. З цією метою, безумовно, слід посилювати фінансову та інституційну спроможність Центру. Крім результатів у сфері збереження здоров'я, такий підхід суттєво сприяв би й виконанню домовленостей у рамках Угоди про асоціацію з ЄС.

У подальшому доцільно акцентувати увагу дослідників у ході подальших наукових розвідок на аналізі інформації про ефективність комунікаційних стратегій у сфері громадського здоров'я на місцевому рівні, виявленні проблемних місць на цих напрямках у контексті боротьби з COVID-19 та напрацюванні результативних практик на рівні локальних громад.

Список використаних джерел

1. Громадське здоров'я. *Володимир Короленко*. URL : <https://bit.ly/3AnnA2x>.
2. Скрытые города: выявление и устранение несправедливости в отношении здоровья в городах. Доклад ВОЗ и Программы ООН по населенным пунктам. WHO Kobe Centre-UN-HABITAT, 2010. 20 с. *World Health Organization*. URL: <https://bit.ly/3OIvIPI>.
3. *Банчук М. В., Дзюба О. М.* Міжгалузєва взаємодія — одна із головних передумов ефективності державної політики в охороні здоров'я. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 7. С. 114–117.
4. *Князевич В. М., Авраменко Т. П., Короленко В. В.* Перспективи розвитку публічного управління у сфері громадського здоров'я України в

- умовах системних змін. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління*. 2016. № 1. С. 56–65.
5. *Снівак М. В.* Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Логос, 2016. 536 с.
  6. Розвиток державного управління реформуванням охорони здоров'я в Україні на регіональному рівні: стан, проблеми, перспективи / Т. П. Авраменко, Л. І. Жаліло, О. І. Мартинюк та ін. Київ : НАДУ, 2013. 48 с.
  7. *Бадіков Т.* Чи готові регіони до цифровізації та продовження медреформи? (06.11.2019; 16:05). *Українська правда. Блоги*. URL: <https://bit.ly/3AvUbTI>.
  8. Статут Державної установи «Сумський обласний центр контролю та профілактики Міністерства охорони здоров'я України». Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.06.2021 р. № 1103. *ДУ «Сумський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України»*. URL: <https://bit.ly/3nzIzYa>.
  9. Про реорганізацію обласного комунального закладу Сумської обласної ради «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми» та комунального некомерційного підприємства Сумської обласної ради «Сумський обласний центр громадського здоров'я». Рішення тридцять першої сесії сьомого скликання Сумської обласної ради від 20.12.2019 р. *Сумська обласна рада*. URL: <https://bit.ly/3nALaAR>.
  10. Аналітична довідка щодо комунікаційної стратегії з пріоритетних питань громадського здоров'я у Сумській області на 2018–2020 роки / Державна установа «Сумський обласний центр громадського здоров'я». Суми, 2018. 23 с.
  11. Про затвердження комунікаційної стратегії з пріоритетних питань громадського здоров'я. Наказ Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації від 25.08.2020 р. № 461-ОД. *Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації*. URL: <https://bit.ly/3ydaQJg>.

Надійшла до редакції 05.04.2022
Рекомендовано до друку 20.06.2022

Oleksii DEMIKHOV
Sumy State University

Communication Strategy as a Direction of Public Health Development at the Regional Level

The current direction in the field of health care reform in Ukraine, such as the development of public health at the regional level, is considered. Aspects of public health reform in Ukraine are explored in the article. Peculiarities of public health development at the regional level on the example of development and implementation of the communication strategy of the Sumy Regional Council «Regional Clinical Medical Centre for Socially Dangerous Diseases» are studied. The analysis identifies some problems in this area and develops measures to improve the next steps in advocacy and public health promotion at the community level. Comprehensive measures to improve the preparation and implementation of communication strategies in public health at the regional level in Ukraine are justified. In particular, new approaches are proposed, such

as improving regulatory policy procedures and developing public strategies, programs and projects for public health based on digital technologies; population research and surveys; institutionalization of the use of research evidence in health decision-making; education and enlightenment of the population, including the development for this purpose of special applications, games, health programs; promoting knowledge sharing; clustering in the field of public health, including the creation of formal integrated structures; use of social media to prevent disease and healthy living; providing access to advanced knowledge, including the use of foreign language resources; protection of intellectual property rights; ensuring the confidentiality and security of people's data; ethics of digital interaction. It is established that in general the principles for the development of public health are formed in Ukraine. The Centre for Public Health of the Ministry of Health of Ukraine should be appointed the main coordinator in the process of further such development. It is recommended to strengthen the interaction of the Centre with the regions, which will allow the systematic implementation of a culture of health. At the same time, due attention should be paid to measures to prevent disease and create a favourable living environment. To this end, the financial and institutional capacity of the Centre should certainly be strengthened. In addition to health outcomes, this approach will significantly contribute to the implementation of agreements under the Association Agreement with the European Union. It is proved that with the help of public policy instruments in the field of public health, the culture of health in the cities and regions of Ukraine is formed as a multifaceted concept.

Keywords: *medical institution, medical reform in Ukraine, strategy, communication, public health.*